Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2012, sp. zn. 4 Tdo 1089/2012, ECLI:CZ:NS:2012:4.TDO.1089.2012.1

Číslo: 36/2013

Právní věta:

Jestliže soud vyhlásil rozsudek v rozporu s ustanovením § 128 odst. 2 tr. ř. tak, že ve výroku o vině zcela chyběl popis skutkových okolností, o něž se tento výrok opírá, pak jde o vadu rozsudku spočívající v neúplnosti výroku ve smyslu dovolacího důvodu podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. Taková vada nemůže být zhojena ani následným doplněním popisu skutku v písemném vyhotovení rozsudku, neboť podle § 129 odst. 1 tr. ř. musí vyhotovení rozsudku být ve shodě s obsahem vyhlášeného rozsudku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.09.2012

Spisová značka: 4 Tdo 1089/2012

Číslo rozhodnutí: 36

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Důvody dovolání

Předpisy: § 128 odst. 2 tr. ř.
§ 129 odst. 1 tr. ř.
§ 265b odst. 1 písm. k) tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Berouně ze dne 2. 2. 2012, sp. zn. 2 T 220/2010, byl obviněný V. K. uznán vinným ze spáchání zločinu pohlavního zneužití podle § 187 odst. 1 tr. zákoníku, kterého se podle skutkové věty uvedeného rozsudku dopustil tím, že v přesně nezjištěné době v lednu 2010 v obci H. v domě č. p. 116 a následně v přesně nezjištěné době do 15. 8. 2010 na přesně nezjištěném místě v katastru obce H. v osobním vozidle Renault Laguna nejméně ve třech případech vykonal pohlavní styk na nezletilé V. M., ačkoliv věděl, že nedosáhla dosud 15. roku věku.

Za uvedené jednání byl obviněný V. K. odsouzen podle § 187 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku mu byl výkon uloženého trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání šestnácti měsíců. Podle § 229 odst. 1 tr. řádu

byla H. M., zákonná zástupkyně poškozené V. M., odkázána se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Odvolání obviněného proti tomuto rozsudku bylo usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2012, sp. zn. 13 To 140/2012 podle § 256 tr. ř. zamítnuto jako nedůvodné.

Následně podal obviněný V. K. proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2012, sp. zn. 13 To 140/2012, prostřednictvím svého obhájce dovolání, ve kterém uplatnil dovolací důvody vymezené v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), k), l) tr. řádu. Dovolatel ve svém mimořádném opravném prostředku namítl, že ve výrokové části rozsudku nalézacího soudu vyhlášené dne 2. 2. 2012 není uveden skutek, kterého se měl dopustit a písemná podoba rozsudku ze dne 2. 2. 2012 tak vůbec neodpovídá vyhlášenému rozsudku. Za této situace se dle názoru obviněného jedná o zmatečné rozhodnutí, které je nepřezkoumatelné a odvolací soud měl ze zákona povinnost takové rozhodnutí zrušit. Dále obviněný bez bližší konkretizace zpochybnil právní posouzení skutku s tím, že v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně není uvedeno, jaké skutečnosti považuje soud za prokázané a co se naopak dle tvrzení svědků neprokázalo.

Vzhledem k výše uvedenému obviněný závěrem svého dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky usnesení odvolacího soudu zrušil a vrátil věc tomuto soudu se závaznými pokyny k dalšímu řízení.

K dovolání obviněného se písemně vyjádřila státní zástupkyně činná u Nejvyššího státního zastupitelství. V rámci svého vyjádření k právně relevantní části dovolání státní zástupkyně přisvědčila dovolateli v závěru, že z obsahu protokolu o hlavním líčení plyne poznatek, že došlo k vadě spočívající v neúplnosti rozsudečného výroku nalézacího soudu, která se týká již samotného vyhlášení rozhodnutí o jeho vině. Přitom tento verbální procesní úkon musí za podmínek § 129 odst. 1 tr. řádu být závazným dokumentem pro pořízení písemného vyhotovení, eventuelně takovou „originální předlohou“, ze které nezbytně vychází tomu odpovídající písemná podoba rozsudku se všemi jejími obsahovými náležitostmi ve smyslu § 120 a násl. tr. ř. Podle jejího názoru na závažnost tohoto procesního nedostatku pamatuje ustanovení § 265b odst. 1 písm. k) tr. řádu, neboť rozsudek v podobě, ve které byl vyhlášen, nemůže obstát a je v rozporu se zákonnými požadavky § 120 odst. 3 tr. řádu. Vyhlášené znění odsuzujícího rozsudku o dovolatelově vině je tak neúplné ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu, přičemž tento důvod již byl dán na úrovni soudu prvního stupně, tedy v řízení předcházejícím, aniž by toto pochybení odvolací soud napravil.

Popsané pochybení považuje státní zástupkyně za pochybení formální povahy, které je toliko ojedinělé a tím i napravitelné způsobem, který nevyžaduje zrušení dovoláním napadeného rozhodnutí, ani rozhodnutí, které mu předcházelo. Za popsaného stavu věci státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud České republiky z podnětu dovolání obviněného podle § 265l odst. 2 tr. řádu přikázal Okresnímu soudu v Berouně, aby neúplně vyhlášený výrok o jeho vině doplnil především ve smyslu předepsaných obsahových náležitostí podle § 120 odst. 3 tr. řádu o popis skutkových okolností, o které se výrok o jeho vině zločinem pohlavního zneužití podle § 187 odst. 1 tr. zákoníku opírá.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací po zjištění, že dovolání bylo podáno v zákonné lhůtě, oprávněnou osobou, prostřednictvím obhájce a že se jedná o dovolání přípustné, obsahující předepsané náležitosti, konstatoval, že obsah dovolání naplňuje uplatněné dovolací důvody pouze zčásti.

Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo nutno posoudit, zda námitky vznesené obviněným naplňují jím uplatněné zákonem stanovené dovolací důvody, jejichž existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem

podle § 265i odst. 3 tr. řádu. Obviněný ve svém dovolání uplatnil tři dovolací důvody, a to podle § 265b odst. 1 písm. g), k), l) tr. ř.

S odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dovolatel zpochybnil právní posouzení skutku s tím, že „v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně není uvedeno, jaké skutečnosti považuje soud za prokázané a co se naopak dle tvrzení svědků neprokázalo“. Takto obecně vyjádřený požadavek či úvaha dovolatele však neobsahuje konkrétní hmotně právní námitky a argumentaci ve vztahu k nim, které by nesprávnost právního posouzení skutku odůvodňovaly a Nejvyšší soud tak zavazovaly k dovolacímu přezkumu. Při absenci relevantních námitek k užité právní kvalifikaci činu Nejvyšší soud v této části shledal dovolání obviněného neopodstatněné.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. je dán tehdy, jestliže v rozhodnutí některý výrok chybí nebo je neúplný. Jedná se o případy, kdy buď nebyl učiněn určitý výrok, který tak v napadeném rozhodnutí chybí a činí jeho výrokovou část neúplnou, anebo v rozhodnutí určitý výrok sice učiněn byl, ale není úplný. Za neúplný se považuje takový výrok napadeného rozhodnutí, který neobsahuje některou podstatnou náležitost stanovenou zákonem, např. pokud v případě výroku o vině není citována tzv. právní věta vyjadřující zákonné znaky trestného činu podle § 120 odst. 1 písm. c) tr. ř. K naplnění tohoto dovolacího důvodu však nepostačuje skutečnost, že jeden z výroků rozhodnutí ve věci samé je vadný, např. pokud je ve výroku o vině uvedena nesprávná doba spáchání skutku (srov. Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. II. díl. 6. vydání. Praha: C. H. Beck 2008, 2098 s.).

Dovolatel spatřuje naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. v tom, že ve výrokové části rozsudku nalézacího soudu vyhlášené dne 2. 2. 2012 chybí popis skutku, jehož se měl dopustit.

Nejvyšší soud z obsahu předloženého trestního spisu a z protokolu o hlavním líčení v něm obsaženém ze dne 2. 2. 2012 (č. l. 171 – 174) zjistil, že Okresní soud v Berouně jako soud nalézací při vyhlášení rozsudku ze dne 2. 2. 2012, sp. zn. 2 T 220/2010, uvedl, že

obžalovaný V. K., se uznává vinným zločinem pohlavního zneužití podle § 187 odst. 1 tr. zákoníku a odsuzuje se podle § 187 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku se výkon tohoto trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání šestnácti měsíců, podle § 229 odst. 1 tr. ř. se H. M., bytem H. č. p. 16, okr. B., zákonná zástupkyně poškozené V. M., odkazuje se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Z citovaného znění obsahu protokolu o hlavním líčení je patrno, že zcela absentuje popis skutkových okolností jednání obviněného, o které se výrok o jeho vině opírá, takže chybí esenciální náležitosti výroku o vině s uvedením místa, času a způsobu spáchání, popřípadě uvedení dalších skutečností, jichž je zapotřebí k tomu, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným, jak vyžaduje ustanovení § 120 odst. 3 tr. ř.

Předmětná skutková věta výroku o vině byla specifikována až v písemném vyhotovení daného rozsudku ze dne 2. 2. 2012. V této souvislosti je třeba poznamenat, že mimo protokolace způsobu vyhlášení rozsudku uvedené v protokolu o hlavním líčení nebylo možno ověřit rozsah jeho vyhlášení z případného zvukového záznamu o průběhu hlavního líčení, neboť předseda senátu JUDr. M. P. rozhodl v úvodu hlavního líčení, že užití záznamové techniky není přínosné a proto nebude podle § 55 odst. 1 tr. ř. v zájmu požadované rychlosti a plynulosti řízení pořizovat zvukový záznam.

Rozlepením a přečtením protokolu o hlasování ze dne 2. 2. 2012 (při aplikaci § 58 odst. 4 tr. ř.) bylo zjištěno, že ani v něm není uvedena tzv. skutková věta a protokolace rozsahu vyhlášeného rozsudku je identická jako v protokolu o hlavním líčení. Nejvyšší soud již opakovaně judikoval, že je třeba

rozlišovat mezi rozhodnutím (rozsudkem) a jeho vyhotovením. Obsah rozhodnutí tak, jak bylo vyhlášeno, je zachycen v protokolu o jednání soudu a ve stejném znění v protokolu o hlasování. Pouze z jejich obsahu lze zjistit, zda skutečně v napadeném rozhodnutí některý výrok chybí nebo je neúplný (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 142/2006).

Podle ustanovení § 128 odst. 2 tr. ř. se při vyhlášení rozsudku vyhlašují úvodní slova „Jménem republiky“, plné znění výroku, alespoň podstatná část odůvodnění a poučení o opravném prostředku. Vyhlášení musí být v naprosté shodě s obsahem rozsudku, tak jak byl odhlasován.

Z citovaných zákonných ustanovení je zřejmé, že pokud nalézací soud při vyhlášení rozsudku dne 2. 2. 2012 nevyhlásil také skutkovou větu, která je obsažena až v písemném vyhotovení příslušného rozhodnutí, postupoval v rozporu se zákonem. Vyhlášené znění odsuzujícího rozsudku je tak neúplné ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. Nejvyšší soud konstatuje, že nezbytnou nápravu mohl učinit již odvolací soud v rámci přezkumné činnosti za podmínek § 254 odst. 1, poslední věta, tr. ř. postupem dle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. (nedodržení ustanovení o formálních a obsahových náležitostech rozsudku § 120 – § 124 tr. ř.) a § 259 odst. 1 tr. ř. Proto je dán i dovolatelem použitý dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. v jeho druhé variantě. Tento dovolací důvod je dán tehdy, bylo-li rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí opravného prostředku proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) – g), aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) – k).

Při rozhodování věci nemohl Nejvyšší soud akceptovat návrh státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, aby bez zrušení dovoláním napadeného rozhodnutí či rozhodnutí jemu předcházejícího rozhodl pouze tak, že podle § 265l tr. ř. přikáže Okresnímu soudu v Berouně, aby neúplně vyhlášený výrok o vině doplnil ve smyslu předepsaných obsahových náležitostí.

Především Nejvyšší soud shledal důvodnými dvě z dovolacích námitek, které obviněný uplatnil, jak je podrobně rozvedeno výše. Pokud vůbec nebyl vyhlášen výrok o vině, jde o vadu natolik zásadní, že nemůže být konvalidována opravou nebo doplněním protokolu, neboť takováto oprava či doplnění by na zásadním problému – rozsudek nebyl vyhlášen v souladu se zákonem – nic nezměnily. Naopak je zapotřebí, aby soud prvního stupně fakticky rozsudek v souladu se zákonnými požadavky jednak vyhlásil, jednak tyto okolnosti písemně pojal do protokolu o hlavním líčení, stejně jako do protokolu o hlasování. Užití záznamové techniky bude pak v případě vzniklých pochybností cenným důkazem pro ověření skutečného stavu. Za tohoto stavu věci nezbylo než podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušit jak usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2012, sp. zn. 13 To 140/2012, tak rozsudek Okresního soudu v Berouně ze dne 2. 2. 2012, sp. zn. 2 T 220/2010, jakož i všechna rozhodnutí na zrušené usnesení a rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Věc byla podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázána Okresnímu soudu v Berouně, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.